

I

(Säädökset, jotka on julkaistava)

**NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 381/2001,
annettu 26 päivänä helmikuuta 2001,
nopean toiminnan järjestelmän perustamisesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 308 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhteisö antaa eri puolilla maailmaa kehitys- ja makrotalousapua sekä edistää taloudellista, alueellista ja teknistä yhteistyötä, jälleenrakennusta sekä pakolaisille ja kotiseudultaan siirtymään joutuneille annettavaa apua sekä toimia demokratian ja oikeusvaltion sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen lujittamiseksi.
- (2) Kriisien tai selkkausten puhkeaminen, yleiseen järjestykseen ja varsinkin henkilöiden turvallisuuteen kohdistuvat uhkaavat tai toteutuneet loukkaukset voivat vaarantaa avustus- ja yhteistyöohjelmien tavoitteet sekä niiden onnistuneen toteuttamisen edellytykset tai haitata niitä välittömästi.
- (3) Helsingissä 10 ja 11 päivänä joulukuuta 1999 kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston hyväksymässä, unionin ei-sotilaallisen kriisinhallinnan kehittämistä koskevassa selvityksessä korostettiin tältä osin, että ”olisi kehitettävä nopeita rahoitusmekanismeja, mistä esimerkkinä komis-sion perustama nopean toiminnan rahasto (Rapid Reaction Fund) EU:n toimia tukevan rahoituksen nopeuttami-seksi, muiden kansainvälisten organisaatioiden johtamiin operaatioihin osallistumiseksi ja tarvittaessa valtioista riippumattomien järjestöjen toiminnan rahoittamiseksi”.
- (4) Tätä silmällä pitäen olisi nykyisten yhteisön politiikkojen ja ohjelmien tueksi perustettava järjestelmä, jonka avulla yhteisö voi toimia nopeasti toteutettavien toimien normaalien toteuttamisolosuhteiden palauttamiseksi tai turvaamiseksi siten, että niiden tehokkuus säilyy.

- (5) Tällaisella järjestelmällä on erityisesti voitava nopeut-tua päätöksentekomenettelyä käyttäen ottaa käyttöön ja sitoa nopeasti erityisiä taloudellisia voimavaroja.
- (6) Neuvoston ja komission vastuulla on huolehtia Euroopan unionin ulkosuhde-, turvallisuus-, talous-, sosiaali- ja kehityspolitiikkojen alalla toteutettavien unionin ulkoisten toimien johdonmukaisuudesta. Edellä mainitussa selvityksessä Eurooppa-neuvosto korosti myös, että ”jotta ilmeneviin kriisitilanteisiin voitaisiin vastata nopeammin ja tehokkaammin, unionin on vahvistettava resurssiensa ja välineidensä reagoitival-miutta ja tehokkuutta sekä niiden yhteisvaikutusta”.
- (7) Tämän asetuksen nojalla ei rahoiteta humanitaarisesta avusta 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/96 ⁽³⁾ jäljempänä ’ECHO-asetus’, soveltamisalaan kuuluvia toimia.
- (8) Olisi noudatettava mahdollisimman suurta avoimuutta yhteisön taloudellisen tuen täytäntöönpanossa sekä valvottava määrärahojen käyttöä asianmukaisesti.
- (9) Yhteisön taloudellisten etujen suojelu sekä petosten ja väärinkäytösten torjunta on otettu huomioon tässä asetuksessa.
- (10) Perustamissopimuksessa ei ole muita määräyksiä tämän asetuksen antamiseksi tarvittavista valtuuksista kuin sen 308 artikla,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Perustetaan järjestelmä, jäljempänä ’nopean toiminnan järjestelmä’ jolla yhteisö voi nopeasti, tehokkaasti ja joustavasti vastata hätä-, kriisi- tai uhkatilanteisiin tässä asetuksessa määri-tellyin edellytyksin.

⁽¹⁾ EYVL C 311 E, 31.10.2000, s. 213.

⁽²⁾ Lausunto annettu 17. tammikuuta 2001 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL L 163, 2.7.1996, s. 1.

2 artikla

1. Nopean toiminnan järjestelmä perustuu tämän asetuksen liitteessä lueteltuihin, voimassa oleviin yhteisön oikeudellisiin asiakirjoihin.

2. Toimet, jotka normaalioloissa kuuluvat liitteessä lueteltujen asetusten ja ohjelmien piiriin, voidaan toteuttaa tämän asetuksen nojalla, jos

- a) toimi on toteutettava välittömästi ja, koska on välttämätöntä toimia nopeasti, ei ole mahdollista aloittaa sitä kohtuullisen ajan kuluessa muiden voimassa olevien oikeudellisten asiakirjojen mukaisesti;
- b) toimi on kestoltaan rajallinen 8 artiklan säännösten mukaisesti.

3. Poikkeuksena 2 kohtaan ei ECHO-asetuksen kattamia ja sen mukaisesti rahoitettavia toimia voida rahoittaa tämän asetuksen nojalla.

Turvallisuuteen tai kriisinhallintaan liittyvissä erityisolosuhteissa komissio voi kuitenkin päättää, että nopean toiminnan järjestelmän nojalla toteutettava toiminta on tarkoituksenmukaisempaa yhdistettynä Euroopan yhteisön humanitaarisen avun toimiston (ECHO) toimintaan. Tällaisissa tapauksissa toimet koordinoidaan tiiviisti siten, että päästään mahdollisimman suureen yhdenmukaisuuteen.

4. Komission ehdotuksesta neuvosto voi määränemmistöllä muuttaa liitettä.

3 artikla

1. Nopean toiminnan järjestelmä voidaan käynnistää, jos asianomaisissa edunsaajamaissa ilmenee todellinen tai alkava kriisitilanne, taikka yleistä järjestystä, turvallisuutta ja henkilöiden turvallisuutta uhkaava tilanne tai tilanne, joka saattaa kehittyä aseelliseksi selkkaukseksi tai horjuttaa maan vakautta, ja jos tällainen tilanne on omiaan vaikuttamaan haitallisesti avustus- ja yhteistyöpolitiikoista ja -ohjelmista saatavaan hyötyyn, niiden tehokkuuteen ja/tai niiden moitteettoman toteuttamisen edellyttämiin olosuhteisiin.

2. Nopean toiminnan järjestelmän avulla voidaan toteuttaa siviilioperaatioita, jotka kuuluvat tämän asetuksen liitteessä lueteltujen oikeudellisten asiakirjojen toiminta-aloille ja joiden tarkoituksena on säilyttää tai palauttaa todellisissa tai orastavissa kriisitilanteissa vakaat olot, jotka ovat edellytyksenä näiden apu-, avustus- ja yhteistyöpolitiikkojen ja -ohjelmien moitteettomalle ja onnistuneelle toteuttamiselle.

4 artikla

1. Komissio päättää nopean toiminnan järjestelmän puitteissa toteutettavista toimista tämän asetuksen säännösten mukaisesti.

Komissio panee toimet täytäntöön noudattaen talousarviota koskevia ja muita voimassa olevia, myös Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen⁽¹⁾ 116 ja 118 artiklassa säädettyjä menettelyjä.

⁽¹⁾ EYVL L 356, 31.12.1977, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY, EHTY, Euratom) N:o 2673/1999 (EYVL L 326, 18.12.1999, s. 1).

2. Kun komissio aikoo toimia tämän asetuksen nojalla ja ennen kun se tekee asiassa päätöksen, sen on ilmoitettava asiasta viipymättä neuvostolle. Jatkotoimissaan komissio ottaa asianmukaisesti huomioon neuvoston esittämät suuntaviivat, jotta voidaan varmistaa Euroopan unionin ulkoisten toimien johdonmukaisuus.

5 artikla

1. Tämän asetuksen mukainen yhteisön rahoitus annetaan apuna, jota ei tarvitse maksaa takaisin.

2. Tässä asetuksessa tarkoitettut toimet on vapautettu veroista, maksuista ja tulleista.

6 artikla

1. Tämän asetuksen mukaisia osapuolia voivat olla jäsenvaltioiden tai edunsaajamaiden viranomaiset ja niiden elimet, alueelliset ja kansainväliset järjestöt ja elimet, valtioista riippumattomat järjestöt sekä julkiset ja yksityiset toimijat, joilla on tarvittavaa kokemusta ja asiantuntemusta.

2. Komissio voi tehdä rahoitusta koskevia sopimuksia tai puitesopimuksia asianomaisten valtion elinten, kansainvälisten järjestöjen, valtioista riippumattomien järjestöjen sekä yksityisten ja julkisten toimijoiden kanssa edellyttäen, että niillä on voimavaroja nopeaan toimintaan kriisinhallinnan alalla. Henkilökohtaista asiantuntemusta edellyttävissä tilanteissa tai tilanteissa, joissa toimen uskottavuus ja sopimuspuolten luottamus ovat sidoksissa määrättyyn henkilöön tai järjestöön, komissio voi tehdä sopimuksia yksittäisten järjestöjen tai toimijoiden kanssa, jollei aiemmin ole tehty mitään puitesopimusta.

3. Toimen toteuttamiseen valittujen valtioista riippumattomien järjestöjen ja yksityisten ja/tai julkisten toimijoiden kanssa tehdään rahoitussopimus asianomaisten puite-sopimusten mukaisesti sen jälkeen, kun komissio on tehnyt rahoituspäätöksen 4 artiklan mukaisesti ja niin pian kuin se käytännössä on mahdollista.

4. Valtioista riippumattoman järjestön, jonka kanssa voidaan tehdä rahoitussopimus tämän asetuksen mukaisten toimien täytäntöönpanosta, on täytettävä seuraavat ehdot:

- a) sen on oltava voittoa tavoittelematon riippumaton järjestö; ja
- b) sillä on oltava päätoimipaikka jossain jäsenvaltiossa tai yhteisön apua saavassa kolmannessa maassa.

Vain poikkeustapauksessa päätoimipaikka voi olla jossain muussa kolmannessa maassa.

5. Yksityisen toimijan tai valtioista riippumattoman järjestön edellytykset saada yhteisön rahoitusta määräytyvät seuraavien tekijöiden perusteella:

- a) toimijan tai järjestön hallinnolliset ja varainhoidolliset voimavarat;
- b) sen tekniset ja logistiset voimavarat suhteessa suunniteltujen toimien kiireellisyyteen;
- c) sen kokemus asianomaiselta alalta;
- d) sen valmius osallistua toimen toteuttamiseksi perustettavaan erityiseen koordinaatiojärjestelmään; ja
- e) sen tausta ja sen tarjoamat takeet puolueettomuudesta annettujen tehtävien täytäntöönpanossa.

7 artikla

1. Tämän asetuksen mukaisesti tehtävissä sopimuksissa tai rahoitussopimuksissa on määrättävä, että komissio ja Euroopan tilintarkastustuomioistuin voivat suorittaa tarkastuksia paikalla voimassa olevien menettelytapojen mukaisesti.

2. Komissio voi komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi 11 päivänä marraskuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2185/96 ⁽¹⁾ mukaisesti suorittaa tarkastuksia ja todentamisia paikalla. Komission toteuttamilla toimenpiteillä varmistetaan Euroopan yhteisön taloudellisten etujen riittävä suoja Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 mukaisesti ⁽²⁾.

8 artikla

1. Budjettivallan käyttäjä vahvistaa vuosittain rahoitusnäkymien rajoissa enimmäismäärän tämän asetuksen nojalla toteutettavien toimien kokonaisrahoitukselle.

2. Kunkin tämän asetuksen nojalla toteutettavan toimen toimeenpanokausi on rajoitettu, eikä se voi ylittää kuutta kuukautta.

3. Poikkeustapauksissa asianomaisen kriisin erityisluonteen tai sen vaikeuden huomioon ottaen komissio voi tehdä päätöksen lisätoimesta. Lisätoimen on täytettävä samat vaatimukset kuin alkuperäisen toimen.

9 artikla

1. Päätöksensä jälkeen komissio ilmoittaa viipymättä neuvostolle hyväksytyistä toimista ja hankkeista ilmoittamalla erityisesti niiden määrärahat, luonteen ja asianomaiset kumppanit. Lisäksi komissio tiedottaa neuvostolle näiden toimien ja hankkeiden toteutuksesta ja tarvittaessa niiden seurannasta.

2. Komissio arvioi tämän asetuksen nojalla toteutettuja toimia 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kuuden kuukauden pituisen jakson päätyttyä ja viimeistään toimien päättyessä sen

selvittämiseksi, onko toiminnalla päästy asetettuihin tavoitteisiin, ja se laatii tarvittaessa suuntaviivat tulevien toimien tehokkuuden parantamiseksi. Tarvittaessa kyseinen arviointi koskee myös voimassa olevien yhteisön asetusten ja ohjelmien puitteissa toteutettujen toimien seurantaa. Komissio ilmoittaa viipymättä arvioinnin tuloksista neuvostolle.

10 artikla

1. Komissio varmistaa — myös paikalla — nopean toiminnan järjestelmän nojalla toteutettavien toimien tehokkaan yhteensovittamisen jäsenvaltioiden toimien kanssa toimien välisen johdonmukaisuuden, täydentävyyden ja tehokkuuden parantamiseksi. Tätä varten komissio ja jäsenvaltiot antavat toisilleen kaikki tarpeelliset tiedot toimista, joita ne panevat täytäntöön tai suunnittelevat toteuttavansa.

2. Komissio edistää yhteensovittamista ja yhteistyötä kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen kanssa. Komissio huolehtii siitä, että nopean toiminnan järjestelmän nojalla toteutettavat toimet sovitetaan yhteen kansainvälisten ja paikallisten järjestöjen ja elinten toimien kanssa ja että ne ovat johdonmukaisia niiden kanssa.

3. Yhteisön panoksen näkyvyyden lisäämiseksi toteutetaan tarvittavat toimenpiteet.

11 artikla

Neuvosto tarkastelee tätä asetusta uudelleen ennen 31 päivää joulukuuta 2005. Tätä varten komissio esittää neuvostolle viimeistään kuusi kuukautta aikaisemmin arviointikertomuksen liittäen mukaan asetuksen tulevaisuutta sekä tarvittaessa siihen tehtäviä muutoksia koskevat ehdotukset.

12 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2006.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 26 päivänä helmikuuta 2001.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. LINDH

⁽¹⁾ EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2.

⁽²⁾ EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1.

LIITE

Maantieteellisiä alueita koskevat asetukset/päätökset

- Neuvoston asetus (ETY) N:o 3906/89, annettu 18 päivänä joulukuuta 1989, taloudellisen tuen myöntämisestä Unkarin tasavallalle ja Puolan kansantasavallalle ⁽¹⁾.
- Neuvoston asetus (ETY) N:o 443/92, annettu 25 päivänä helmikuuta 1992, rahoitusavusta ja teknisestä avusta Aasian ja Latinalaisen Amerikan kehitysmailla sekä taloudellisesta yhteistyöstä näiden maiden kanssa ⁽²⁾.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 1734/94, annettu 11 päivänä heinäkuuta 1994, rahoitus- ja teknisestä yhteistyöstä miehitettyjen alueiden kanssa ⁽³⁾.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 1488/96, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1996, rahoituksellisista ja teknisistä toimenpiteistä (Meda) taloudellisen ja yhteiskunnallisen rakenneuudistuksen tukemiseksi Euro—Välimeri-yhteistyökumppanuuden puitteissa ⁽⁴⁾.
- Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 99/2000, annettu 29 päivänä joulukuuta 1999, avun toimittamisesta Itä-Euroopan ja Keski-Aasian kumppanivaltioille ⁽⁵⁾.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1726/2000, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, kehitysyhteistyöstä Etelä-Afrikan kanssa ⁽⁶⁾.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 2666/2000, annettu 5 päivänä joulukuuta 2000, Albanialle, Bosnia ja Hertsegovinalle, Kroatialle, Jugoslavian liittotasavallalle ja entiselle Jugoslavian tasavallalle Makedonialle annettavasta avusta ja asetuksen (EY) N:o 1628/96 kumoamisesta sekä asetusten (ETY) N:o 3906/89 ja (ETY) N:o 1360/90 sekä päätösten 97/256/EY ja 1999/311/EY muuttamisesta ⁽⁷⁾.
- Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välinen kumppanuussopimus, allekirjoitettu Cotonoussa 23 päivänä kesäkuuta 2000 (odottaa ratifiointia).
- Neljäs AKT—ETY-yleissopimus ⁽⁸⁾: sopimusteksti, rahoituspöytäkirja, pöytäkirjat 1—9, julistukset.

Tiettyjä aloja koskevat asetukset ja päätökset (elintarvikeapu, jälleenrakennus, valtioista riippumattomat järjestöt, jne.)

- Neuvoston asetus (EY) N:o 1292/96, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1996, elintarvikeapulititiikasta ja elintarvikeavun hallinnosta sekä elintarviketurvaan liittyvistä erityisistä tukitoimista ⁽⁹⁾.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 2258/96, annettu 22 päivänä marraskuuta 1996, kehitysmaissa toteutettavista kunnostamis- ja jälleenrakennustoimista ⁽¹⁰⁾.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 443/97, annettu 3 päivänä maaliskuuta 1997, siirtymään joutuneiden väestöryhmien avustamista Aasian ja Latinalaisen Amerikan kehitysmaissa koskevista toimista ⁽¹¹⁾.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 1658/98, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1998, kehitysmaita koskevalla aloilla toteutettavien toimien yhdessä eurooppalaisten valtioista riippumattomien kehitysyhteistyöjärjestöjen (NGO) kanssa suoritettavasta rahoituksesta ⁽¹²⁾.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 1659/98, annettu 17 päivänä heinäkuuta 1998, hajautetusta yhteistyöstä ⁽¹³⁾.
- Neuvoston päätös 1999/25/Euratom, tehty 14 päivänä joulukuuta 1998, ydinalan monivuotisesta toimintaohjelmasta (1998—2002), joka koskee radioaktiivisten materiaalien kuljetusten turvallisuutta sekä ydinmateriaalivalvontaa ja teollisuusyhteistyötä TACIS-ohjelmaan tällä hetkellä osallistuvien maiden ydinlaitosten tiettyjen turvallisuusnäkökohtien edistämiseksi ⁽¹⁴⁾.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 975/1999, annettu 29 päivänä huhtikuuta 1999, demokratian ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen yleistavoitetta edistävien kehitysyhteistyötoimien täytäntöönpanoa koskevista vaatimuksista ⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁾ EYVL L 375, 23.12.1989, s. 11, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2666/2000 (EYVL L 306, 7.12.2000, s. 1).

⁽²⁾ EYVL L 52, 27.2.1992, s. 1.

⁽³⁾ EYVL L 182, 16.7.1994, s. 4, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2840/98 (EYVL L 354, 30.12.1998, s. 14).

⁽⁴⁾ EYVL L 189, 30.7.1996, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2698/2000 (EYVL L 311, 12.12.2000, s. 1).

⁽⁵⁾ EYVL L 12, 18.1.2000, s. 1.

⁽⁶⁾ EYVL L 198, 4.8.2000, s. 1.

⁽⁷⁾ EYVL L 306, 7.12.2000, s. 1.

⁽⁸⁾ EYVL L 229, 17.8.1991, s. 3, yleissopimus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Mauritiuksessa 4 päivänä marraskuuta 1995 allekirjoitetulla sopimuksella (EYVL L 156, 29.5.1998, s. 3).

⁽⁹⁾ EYVL L 166, 5.7.1996, s. 1.

⁽¹⁰⁾ EYVL L 306, 28.11.1996, s. 1.

⁽¹¹⁾ EYVL L 68, 8.3.1997, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1880/2000 (EYVL L 227, 7.9.2000, s. 1).

⁽¹²⁾ EYVL L 213, 30.7.1998, s. 1.

⁽¹³⁾ EYVL L 213, 30.7.1998, s. 6.

⁽¹⁴⁾ EYVL L 7, 13.1.1999, s. 31.

⁽¹⁵⁾ EYVL L 120, 8.5.1999, s. 1.

- Neuvoston asetus (EY) N:o 976/1999, annettu 29 päivänä huhtikuuta 1999, demokratian ja oikeusvaltion kehittämisen ja lujittamisen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen yleistavoitetta kolmansissa maissa yhteisön yhteistyöpolitiikan puitteissa edistävien yhteisön toimien, jotka ovat muita kuin kehitysyhteistyötoimia, täytäntöönpanoa koskevista vaatimuksista ⁽¹⁾.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 1080/2000, annettu 22 päivänä toukokuuta 2000, Yhdistyneiden Kansakuntien väliaikaisen Kosovon-siviilioperaation (UNMIK) sekä Bosnia ja Hertsegovinassa olevan korkean edustajan toimiston tukemisesta ⁽²⁾.
- Neuvoston päätös 2000/474/EY, tehty 17 päivänä heinäkuuta 2000, yhteisön osallistumisesta Kansainväliseen Tonavan kulkuväylän raivausrahastoon ⁽³⁾.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2493/2000, annettu 7 päivänä marraskuuta 2000, ympäristöulottuvuuden sisällyttämisestä täysimääräisesti kehitysmaiden kehitysprosessiin ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EYVL L 120, 8.5.1999, s. 8.

⁽²⁾ EYVL L 122, 24.5.2000, s. 27.

⁽³⁾ EYVL L 187, 26.7.2000, s. 45.

⁽⁴⁾ EYVL L 288, 15.11.2000, s. 1.